

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

4-35/P-2044 № 10.10.18

Dosar nr. 3a-1275/2018
din _____

Curtea Constituțională a RM
str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28

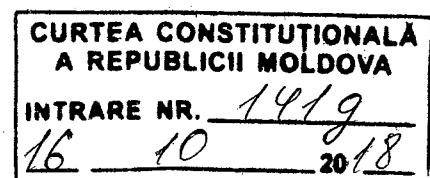
Prin prezenta, Curtea de Apel Chișinău, vă expediază dosarul civil la acțiunea SRL "Simsek" către Biroul Vamal Centru cu privire la anularea actului de inspecție.

Dosar civil 3a-1275/2018 vol. I pe 215 file+CD.

Anexe: sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 16 file.
Copia încheierii pe 2 file.

Președintele Colegiului Civil
și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Nelea Budăi

ÎNCHEIERE

02 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Angela Bostan

Judecătorii:

Anatol Pahopol și Veronica Negru

Grefier

Marina Samatiuc

examinînd în ședință publică cererea de apel declarată de avocatul Vladimir Grosu, în interesele SRL "Simsek" împotriva hotărîrii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 06 februarie 2018, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL "Simsek" către Biroul Vamal Centru privind anularea actului de inspecție ASYCUDA din 10 mai 2017 (inclusiv a părții lui componente actualizare din 12 mai 2017) la declarația vamală I 38204, NT 0980156 a Biroului Vamal Centru privind rectificarea valorii în vamă a mărfii întocmit în privința SRL "Simsek", ca fiind ilegal în fond și emis contrar prevederilor legii, cu restituirea sumei de 535 466 lei, drepturi de import achitate în plus, cu titlu de prejudiciu material și restituirea cheltuielilor de judecată,

CONSTATĂ:

La data de 04 iulie 2017, avocatul Vladimir Grosu, în interesele SRL "Simsek" a înaintat cerere de chemare în judecată către Biroul Vamal Centru privind anularea actului de inspecție ASYCUDA din 10 mai 2017 (inclusiv a părții lui componente actualizare din 12 mai 2017) la declarația vamală I 38204, NT 0980156 a Biroului Vamal Centru privind rectificarea valorii în vamă a mărfii întocmit în privința SRL "Simsek", ca fiind ilegal în fond și emis contrar prevederilor legii, cu restituirea sumei de 535 466 lei, drepturi de import achitate în plus, cu titlu de prejudiciu material și restituirea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărîrea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 06 februarie 2018, cererea de chemare în judecată înaintată de SRL "Simsek" către Biroul Vamal Centru privind anularea actului de inspecție ASYCUDA din 10 mai 2017 (inclusiv a părții lui componente actualizare din 12 mai 2017) la declarația vamală I 38204, NT 0980156 a Biroului Vamal Centru privind rectificarea valorii în vamă a mărfii întocmit în privința SRL "Simsek", ca fiind ilegal în fond și emis contrar prevederilor legii, cu restituirea sumei de 535 466 lei, drepturi de import achitate în plus, cu titlu de prejudiciu material și restituirea cheltuielilor de judecată, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

La data de 15 februarie 2018, avocatul Vladimir Grosu, în interesele SRL "Simsek" a declarat apel împotriva hotărîrii instanței de fond, solicitînd admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărîrii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 06 februarie 2018, cu emiterea unei noi hotărîri de admitere a acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 iulie 2018, nu s-a dat curs cererii de apel și s-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării cererii de apel motivate, acordându-i-se pentru aceasta termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii în cauză.

La data de 20 august 2018, avocatul Vladimir Grosu, în interesele SRL "Simsek" a depus în instanța de apel cerere de apel motivată. Concomitent, a solicitat sesizarea Curții Constituționale în vederea exercitării controlului constituționalității normelor pertinente cauzei date și indicate în excepția de neconstituționalitate.

În motivarea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate a indicat necesitatea exercitării controlului de constituționalitate asupra prevederilor: art.7 alin.(2), art.8 alin.(3), (6) din Legea cu privire la tariful vamal nr.1380 din 20.11.1997, pct.73 (1) din Hotărârea Guvernului nr.1140 din 02.11.2005 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al RM, pct.pct.9, 34, 36 din Hotărârea Guvernului nr.974 din 15.08.2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor.

Invocă reprezentantul apelantului că, la data de 10 mai 2017, prin declarație vamală, SRL "Simsek" a introdus pe teritoriul Republicii Moldova, în regimul vamal de import diverse articole din textile, indicând la rubrica "prețul tranzacției" suma 1.258.681 lei, conform facturii (invoice). În urma controlului fizic și documentar efectuat de organul vamal, ultimul a exprimat suspiciuni că marfa a fost subevaluată. SRL "Simsek" i s-a refuzat determinarea valorii în vamă a mărfurilor importate pe baza metodei valorii de tranzacție. Prin Actul de inspecție din 10 mai 2017, valoarea mărfii în vamă a fost rectificată de la 1 258 681, 00 lei la 2 316 162, 00 lei, ceea ce a dus la majorarea corespunzătoare a taxelor / drepturilor de import.

Astfel, susține că normele, în privința cărora solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate, stau la baza emiterii actului administrativ contestat.

În ședința de judecată, reprezentantul apelantului a solicitat admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Reprezentantul intimatului, a solicitat respingerea cererii.

Audiind poziția părților, studiind materialele cauzei Colegiul civil consideră necesar de a admite cererea avocatului Vladimir Grosu, în interesele SRL "Simsek" privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, a sesiza Curtea Constituțională pentru exercitarea controlului constituționalității normelor de drept invocate, incidente speței, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.12¹ alin.(1), (2) Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

În argumentarea soluției adoptate, Colegiul atestă că, potrivit pct.81-84 din Hotărîrea Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea Articolului 135 alineat (1) litera b) din Constituția Republicii Moldova, Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decît doar în condițiile menționate la paragraful 82.

În cauza *Ivanciuc v. Romania* (decizia nr.18624/03), fiind invocat refuzul instanței de judecată de a sesiza Curtea Constituțională cu o excepție de neconstituționalitate, Curtea Europeană a menționat: "Este conform funcționării unui asemenea mecanism faptul că judecătorul verifică dacă poate sau trebuie să depună o cerere preliminară, asigurîndu-se că aceasta trebuie să fie rezolvată pentru a permite să se soluționeze litigiul pe care este chemat să-l cunoască. Acestea fiind zise, nu este exclus ca, în unele circumstanțe, refuzul exprimat de o instanță națională, chemată să se pronunțe în ultimă instanță, ar putea aduce atingere principiului echității procedurii, așa cum este enunțat la articolul 6 § 1 al Convenției, în special atunci cînd un asemenea refuz este atins de arbitrar".

Reieșind din analiza normelor de drept sus-indicate, raportate la circumstanțele pricinii, Colegiul civil reține că, în pricină, sesizarea corespunde condițiilor stabilite de lege, astfel încît, normele de drept în privința cărora se ridică excepția, fac parte din categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către reprezentantul apelantului; normele de drept contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și nu există o hotărâre anterioară a Curții avînd ca obiect normele contestate prin prezenta sesizare.

Prin urmare, instanța de apel constată că, în speță, sunt prezente temeiurile de sesizare a Curții Constituționale pentru verificarea constituționalității normelor de drept incidente speței: art.7 alin.(2), art.8 alin.(3), (6) din Legea cu privire la tariful vamal nr.1380 din 20.11.1997, pct.73 (1) din Hotărîrea Guvernului nr.1140 din 02.11.2005 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al RM, pct.pct.9, 34, 36 din Hotărîrea Guvernului nr.974 din 15.08.2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor, prin prisma prisma corespunderii cu: art.1 alin.(3) - principiul Statului de drept și securitatea raporturilor juridice, art. 20 - accesul liber la justiție, art.21 - prezumția nevinovăției, art.

26 - dreptul la apărare, art.34 - dreptul la informare, combinat cu art.53 - dreptul persoanei vătămate la o autoritate publică și cu art.1 alin.(3) principiul bunei administrări.

Totodată, potrivit alin.(3) al art.12¹ CPC, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîna pledoariile.

În contextul celor mai sus indicate, Colegiul civil consideră necesar de a admite cererea avocatului Vladimir Grosu, în interesele SRL "Simsek" privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale privind controlul constituționalității normelor de drept: art.7 alin.(2), art.8 alin.(3), (6) din Legea cu privire la tariful vamal nr.1380 din 20.11.1997, pct.73 (1) din Hotărîrea Guvernului nr.1140 din 02.11.2005 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al RM, pct.pct.9, 34, 36 din Hotărîrea Guvernului nr.974 din 15.08.2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor, prin prisma corespunderii cu: art.1 alin.(3) - principiul Statului de drept și securitatea raporturilor juridice, art. 20 - accesul liber la justiție, art.21 - prezumția nevinovăției, art. 26 - dreptul la apărare, art.34 - dreptul la informare, combinat cu art.53 - dreptul persoanei vătămate la o autoritate publică și cu art.1 alin.(3) principiul bunei administrări.

În conformitate cu art.12¹, art. 269-270 Cod de procedură civilă, Colegiul civil și de contencios administrativ,

DISPUNE :

Se admite cererea avocatului Vladimir Grosu, în interesele SRL "Simsek" privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se sesizează Curtea Constituțională a RM în vederea soluționării cererii depuse de avocatul Vladimir Grosu, în interesele SRL "Simsek" privind excepția de neconstituționalitate în temeiul art.135 alin.(1) din Constituția RM.

Se remite după competență Curții Constituționale sesizarea depusă de Vladimir Grosu, în interesele SRL "Simsek", în cadrul procesului civil, în ordine de apel, la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL "Simsek" către Biroul Vamal Centru privind anularea actului de inspecție ASYCUDA din 10 mai 2017 (inclusiv a părții lui componente actualizare din 12 mai 2017) la declarația vamală I 38204, NT 0980156 a Biroului Vamal Centru privind rectificarea valorii în vamă a mărfii întocmit în privința SRL "Simsek", ca fiind ilegal în fond și emis contrar prevederilor legii, cu restituirea sumei de 535 466 lei, drepturi de import achitate în plus, cu titlu de prejudiciu material și restituirea cheltuielilor de judecată.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

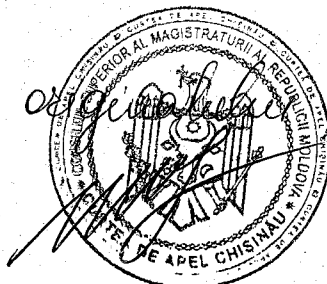
Angela Bostan

judecători

Anatol Pahopol

Veronica Negru

Copia corespunde originalului
Judecator :

Excepție de neconstituționalitate

în temeiul art.135 (1) din Constituție

Autorul: SRL "Simsek"

Obiectul

Exercitarea controlului de constituționalitate a :

- Art.7 alin.2 din Legea cu privire la tariful vamal nr. 1380-XIII din 20.11.97
"Dacă autoritatea vamală pune la îndoială autenticitatea acestor date, declarantul este în drept să determine valoarea în vamă a mărfii prin metodele prevăzute de prezenta lege."
- Art.8 alin. (3) Legea cu privire la tariful vamal "... în cazul în care există temeii de a considera că datele prezentate de declarant (importator) nu sînt veridice (inclusiv sînt sub nivelul valorii lor de producție) și/sau nu sînt suficiente, autoritatea vamală este în drept să determine de sine stătător valoarea în vamă a mărfii, aplicînd consecutiv una din cele 6 metode prevăzute de prezenta lege."
- Art.8 alin. (6) Legea cu privire la tariful vamal "După adoptarea deciziei definitive privind imposibilitatea de a accepta valoarea în vamă a mărfii anunțate de declarant, autoritatea vamală, la cererea în scris a declarantului, este obligată, în termen de o lună, să-i expună în scris motivele neacceptării valorii în vamă a mărfii anunțate de el drept bază la calcularea drepturilor de import."
- Pct. 73. (1) din Hotărârea Nr. 1140 din 02.11.2005 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova
"Dacă există îndoieli privind exactitatea informațiilor sau a documentelor furnizate pentru determinarea valorii în vamă, organul vamal poate solicita importatorului să prezinte justificări suplimentare, inclusiv documente sau alte evidențe."
- pct. 9. din Hotărârea Guvernului nr. 974 din 15.08.2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor, **sintagma** "Organul vamal este în drept să nu determine valoarea în vamă a mărfurilor importate pe baza metodei valorii de tranzacție, în cazul în care, în conformitate cu procedura vizată la alineatul doi din prezentul punct, are îndoieli întemeiate că valoarea declarată nu reprezintă suma totală, plătită sau de plătit,..."
- Pct. 34 din Hotărârea Guvernului nr. 974 din 15.08.2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor, **sintagma** "metoda de tranzacție nu poate fi acceptată și organul vamal informează declarantul, prin înmînarea actului de inspecție despre:
  - a) necesitatea prezentării actelor/informațiilor suplimentare pentru confirmarea valorii în vamă"
- pct 36. din Hotărârea Guvernului nr. 974 din 15.08.2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor, **sintagma** "Atunci cînd declarantul furnizează actele și/sau informațiile suplimentare, dar în urma examinării acestora suspiciunile privind veridicitatea valorii în vamă declarate nu sînt înlăturate și/sau persistă factori de risc potențial (discrepanțe considerabile stabilite prin compararea valorii mărfurilor de evaluat cu valoarea mărfurilor identice sau similare perfectate) sau declarantul nu prezintă în termenul stabilit acte și/sau informații suplimentare, organul vamal informează declarantul prin înmînarea actului de inspecție..."

Solicităm exercitarea controlului de constituționalitate a normelor sus-menționate prin prisma corespunderii cu: art.1 (3) – principiul Statului de drept și securitatea raporturilor juridice, 20 – accesul liber la justiție, 21 – prezumția nevinovăției, 26 – dreptul la apărare, art.34 (dreptul la informare) combinat cu art.53 (dreptul persoanei vătămate la o autoritate publică) și cu art.1 (3) - principiul bunei administrări.

Circumstanțele de fapt

În fapt, la 10 mai 2017, prin declarație vamală, S.R.L. "SIMSEK" a introdus pe teritoriul Republicii Moldova, în regimul vamal de import diverse articole din textile, indicând la rubrica "prețul tranzacției" suma 1.258.681 lei, conform facturii (invoice).

În urma controlului fizic și documentar efectuat de organul vamal, ultimul a exprimat suspiciuni că marfa a fost subevaluată. S.R.L. "SIMSEK" i s-a refuzat determinarea valorii în vamă a mărfurilor importate pe baza metodei valorii de tranzacție. Printr-un act de inspecție din 10 mai 2017 – decizie absolut nemotivată, valoarea mărfii în vamă a fost rectificată de la 1.258.681,00 lei la 2.316.162,00 lei, ceea ce a dus la majorarea corespunzătoare a taxelor / drepturilor de import. Legalitatea actului administrativ - actul de inspecție a fost contestată în instanță de judecată.

Dreptul pertinent

Codul vamal al Republicii Moldova nr. 1149-XIV din 20.07.2000

Articolul 179. Documentele și informațiile suplimentare necesare vămii

(1) Declarația vamală, care se depune la organul vamal, trebuie să fie însoțită de toate documentele necesare vămii.

(2) Organul vamal este în drept să ceară informații suplimentare pentru a verifica datele din declarația vamală sau din alte documente prezentate.

(3) Lista de documente și informații suplimentare care trebuie prezentate o stabilește Serviciul Vamal.

Articolul 187. Documentele și informațiile necesare efectuării controlului vamal

(1) Persoanele care trec mărfuri și mijloace de transport peste frontiera vamală sau care desfășoară activități aflate sub supraveghere vamală sînt obligate să prezinte organului vamal documentele și informațiile necesare efectuării controlului vamal, pe suport de hîrtie sau în format electronic, cu aplicarea semnăturii digitale, eliberată de Centrul de certificare a cheilor publice al autorităților administrației publice.

(2) Lista documentelor și informațiilor, procedura lor de prezentare sînt stabilite de Serviciul Vamal.

Articolul 199. Termenul de verificare a declarației vamale, a documentelor, de control al mărfurilor și mijloacelor de transport

(1) Verificarea declarației vamale, a documentelor, controlul mărfurilor și mijloacelor de transport le efectuează organul vamal în cel mult 5 zile calendaristice din momentul primirii declarației, a documentelor și informațiilor necesare controlului vamal....

Lege cu privire la tariful vamal nr. 1380-XIII din 20.11.97

Articolul 5. Sistemul de determinare a valorii în vamă a mărfurilor

...(2) Valoarea în vamă a mărfurilor este determinată în conformitate cu prezenta lege, cu tratatele internaționale ratificate de Republica Moldova, precum și cu actele normative ale Guvernului, adaptate în scopul executării acestora.

Articolul 7. Drepturile și obligațiile declarantului

(1) Valoarea în vamă a mărfii anunțată de declarant și datele suplimentare referitoare la ea trebuie să fie veridice și confirmate prin acte.

(2) În cazul în care este necesar de a confirma valoarea în vamă a mărfii anunțată, declarantul, la cererea autorității vamale, este obligat să prezinte datele respective. **Dacă autoritatea vamală pune la îndoială autenticitatea acestor date, declarantul este în drept să determine valoarea în vamă a mărfii prin metodele prevăzute de prezenta lege.**

(3) În cazul în care autoritatea vamală dispune amânarea determinării definitive a valorii în vamă, declarantul are dreptul să ridice marfa din vamă cu condiția depunerii unei garanții suficiente, care să acopere încasarea drepturilor de import corespunzătoare mărfii în cauză.

(4) În cazul în care nu este de acord cu decizia autorității vamale referitoare la valoarea în vamă a mărfii, declarantul poate ataca această decizie în modul stabilit de legislație atât în fața autorității vamale, cât și în fața instanței de judecată, fără penalizare.

Articolul 8. Drepturile și obligațiile autorității vamale

(1) Autoritatea vamală exercită controlul asupra corectitudinii determinării valorii în vamă a mărfii.

(2) Autoritatea vamală este în drept să ia decizii în privința corectitudinii ori incorectitudinii valorii în vamă a mărfii anunțate de declarant.

(3) În cazul în care nu există date ce ar confirma corectitudinea determinării valorii în vamă a mărfii anunțate sau **în cazul în care există teme de a considera că datele prezentate de declarant (importator) nu sînt veridice** (inclusiv sînt sub nivelul valorii lor de producție) și/sau nu sînt suficiente, **autoritatea vamală este în drept să determine de sine stătător valoarea în vamă a mărfii**, aplicînd consecutiv una din cele 6 metode prevăzute de prezenta lege.

.....

(5) În cazul în care persoana cu funcții de răspundere a autorității vamale adoptă decizia privind imposibilitatea de a accepta valoarea în vamă a mărfii anunțate de declarant, **autoritatea vamală, la cererea declarantului, îl înștiințează în scris despre motivele neacceptării valorii date, oferindu-i acestuia sau oricărei alte persoane responsabile de plata drepturilor de import posibilitatea de a declara recurs fără penalizare.**

(6) După adoptarea deciziei definitive privind imposibilitatea de a accepta valoarea în vamă a mărfii anunțate de declarant, **autoritatea vamală, la cererea în scris a declarantului, este obligată, în termen de o lună, să-i expună în scris motivele neacceptării valorii în vamă a mărfii** anunțate de el drept bază la calcularea drepturilor de import.

HOTĂRÎRE Nr. 1140 din 02.11.2005 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova

29¹. Declarația vamală se depune la organele vamale fiind însoțită de acte care confirmă datele înscrise în declarație, dar minimum de următoarele acte obligatorii:

a) factura; b) documentele de transport; c) actele permissive, necesare pentru acordarea liberului de vamă.

[Pct.29¹ introdus prin HG279 din 20.05.15, MO124-130/22.05.15 art.305]

29². La efectuarea controlului documentar (culoarul galben de control vamal), controlului fizic (culoarul roșu de control vamal) sau controlului ulterior (culoarul albastru de control), suplimentar la actele menționate la pct. 29¹ se vor prezenta acte care confirmă toate datele indicate în declarația vamală. În cazul în care actele prezentate de declarant nu confirmă toate datele din declarația vamală, **organul vamal poate solicita prezentarea altor informații necesare** acordării liberului de vamă.

[Pct.29² introdus prin HG279 din 20.05.15, MO124-130/22.05.15 art.305]

73. (1) **Dacă există îndoieli privind exactitatea informațiilor sau a documentelor furnizate pentru determinarea valorii în vamă, organul vamal poate solicita importatorului să prezinte justificări suplimentare, inclusiv documente sau alte evidențe.**

(2) Dacă informațiile și documentele prezentate nu sînt în măsură să dovedească exactitatea valorii în vamă declarate, organul vamal are dreptul să refuze determinarea valorii în vamă pe baza prețului de tranzacție. Înainte de a lua o decizie finală, biroul vamal comunică importatorului, în scris, la cerere, motivele refuzului. În același mod se procedează și în cazul în care importatorul nu prezintă, în termenul stabilit, documentele solicitate de organul vamal.

Hotărâre cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova nr. 600 din 14.05.2002 (Abrogat: 19.11.2016)

13. Pentru confirmarea valorii în vamă a mărfurilor importate, declarantul este obligat să prezinte organului vamal, în corespundere cu cerințele stabilite la alin.(1) art.7 din Legea nr.1380-XIII din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal, următoarele acte:

a) contractul aferent tranzacției de import și acordurile adiționale la el (în cazul în care acestea au fost încheiate);

b) factura (invoice) sau în cazul tranzacțiilor condițional valorice – proforma factura (proforma invoice);

c) documentele bancare de plată sau alte documente de plată în cazul achitării prealabile;

d) documentele de transport care au însoțit marfa: CMR (scrisoarea de trăsură internațională), Carnetul TIR, Declarația de tranzit (T1), Air bill (fraht), bill of lading (conosament maritim), Scrisoarea de trăsură pentru transportul internațional de mărfuri pe cale ferată;

e) contractul (comanda) de acordare a serviciilor de transportare sau factura de expediție în cazul în care se impun potrivit condițiilor de livrare;

f) polița sau contractul de asigurare a mărfurilor, în cazul în care acestea au fost asigurate fie potrivit condițiilor de livrare, fie asigurate la inițiativa declarantului.

Declarantul, din proprie inițiativă, este în drept să prezinte și alte acte, în scopul confirmării valorii în vamă anunțate.

[Pct.13 în redacția Hot.Guv. nr.1043 din 23.12.2013, în vigoare 27.12.2013]

14. În cazul în care organul vamal constată **divergențe probate** între datele conținute în actele menționate la pct.13 din prezentul Regulament sau Sistemul informațional integrat vamal, identifică riscul de subevaluare prin compararea valorii în vamă a mărfii de evaluat cu valoarea în vamă a mărfurilor identice sau similare, potrivit alin.(2) art.7 din Legea nr.1380-XIII din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal, organul vamal solicită în scris declarantului prezentarea necumulativă și doar a celor acte aferente tranzacției de import a mărfurilor respective care pot justifica valoarea în vamă anunțată, după cum urmează:

a) orice acord posibil între vânzător și cumpărător care afectează valoarea în vamă a mărfurilor;

b) contractele cu terțe persoane referitoare la tranzacțiile indirecte;

c) corespondența comercială purtată în vederea încheierii și negocierii prețului, în cazul în care aceasta a fost purtată;

d) facturile pentru decontări către persoane terțe în beneficiul vânzătorului, dacă acestea rezultă din contractele încheiate sau alte acte;

e) documentele contabile ale cumpărătorului, cum ar fi transferurile de fonduri către exportator sau vânzător sau pentru a obține informații privind comisioanele, profitul sau cheltuielile generale prin aplicarea metodei deductive și a valorii calculate (altele decât cele prevăzute la pct.13 al prezentului Regulament);

f) documentele privind dreptul de proprietate asupra societăților comerciale implicate în tranzacție, pentru a exclude o posibilă relație de interdependență dintre vânzător și cumpărător în sensul art.11 alin.(6) din Legea nr.1380-XIII din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal;

g) contractul în baza căruia dreptul de proprietate intelectuală este cesionat;

h) copia autenticată de pe declarația de export;

i) documentul de plată pentru cheltuielile de transportare;

j) cataloagele, ofertele de preț (listele de prețuri) ale firmelor producătoare /vânzătorului;

k) certificatul de origine, certificatul de calitate eliberat de producător;

l) lista de încărcare.

În cazul în care declarantul nu dispune de careva acte din cele solicitate suplimentar de organul vamal, declarantul va consemna acest fapt pe solicitarea scrisă.

Declarantul, din proprie inițiativă, este în drept să prezinte și alte acte în scopul confirmării valorii în vamă anunțate.

Hotărârea Guvernului nr. 974 din 15.08.2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor

Regulamentul privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor transpune art.29 alin.(3) din Regulamentul (CEE) nr.2913/92 al Consiliului din 12 octombrie 1992 de instituire a Codului Vamal Comunitar, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 302 din 19 octombrie 1992 și **transpune parțial Titlul V din Regulamentul (CEE) nr.2454/93 al Comisiei din 2 iulie 1993 de stabilire a unor dispoziții de aplicare a Regulamentului (CEE) nr.2913/92 al Consiliului de instituire a Codului Vamal Comunitar**, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 253 din 11 octombrie 1993.

... **9. Organul vamal este în drept să nu determine valoarea în vamă a mărfurilor importate pe baza metodei valorii de tranzacție, în cazul în care, în conformitate cu procedura vizată la alineatul doi din prezentul punct, are îndoieli întemeiate că valoarea declarată nu reprezintă suma totală, plătită sau de plătit**, menționată la art.11 din Legea cu privire la tariful vamal.

În situația prevăzută la alineatul unu din prezentul punct, **organul vamal este în drept să solicite informații suplimentare** în conformitate cu pct.27 alineatul cinci și pct.29 alineatul doi din prezentul Regulament. În cazul în care aceste îndoieli persistă, înainte de a lua o decizie, organul vamal informează în scris, la cererea scrisă a declarantului, privind motivele pe care se întemeiază aceste îndoieli și îi acordă un termen rezonabil de răspuns, dar care nu va depăși termenul prevăzut în art.199 din Codul vamal al Republicii Moldova nr.1149-XIV din 20 iulie 2000. Decizia luată de către organul vamal este comunicată în scris persoanei interesate. Dezacordul cu privire la decizia organului vamal nu scutește declarantul de obligativitatea conformării la cerințele stabilite.

Actele și informațiile suplimentare pentru confirmarea valorii în vamă se vor solicita conform actelor normative, emise de către Serviciul Vamal.

27. ... **Depunerea la organul vamal a declarației de valoare** în conformitate cu alineatul unu din prezentul punct, **este echivalentă cu angajarea responsabilității persoanei** menționate la alineatul doi, **în legătură cu:**

- a) exactitatea și integralitatea elementelor înscrise în declarație; și
- b) **autenticitatea documentelor prezentate** în susținerea acestor elemente; și
- c) **furnizarea oricăror informații sau documente suplimentare necesare pentru stabilirea valorii în vamă a mărfurilor.**

29. Pentru confirmarea valorii în vamă a mărfurilor importate, declarantul prezintă acte potrivit prevederilor pct.29¹ din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de **Codul vamal al Republicii Moldova**, aprobat prin **Hotărîrea Guvernului nr.1140 din 2 noiembrie 2005.**

În cazul în care organul vamal constată neconcordanțe sau nereguli între datele care se conțin în actele prezentate de declarant și/sau dacă Sistemul Informațional Integrat Vamal identifică criteriul de selectivitate în baza procesului de administrare a riscurilor, în temeiul prevederilor art.7 alin.(2) din **Legea cu privire la tariful vamal** și pct.29² din Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de **Codul vamal al Republicii Moldova**, organul vamal este în drept să solicite declarantului date și informații suplimentare, în funcție de specificul tranzacției.

34. În situația în care sînt îndeplinite prevederile de aplicare a metodei de tranzacție potrivit art.11 din Legea cu privire la tariful vamal, precum și nu se stabilește cel puțin unul din factorii de risc specificați la pct.32 alineatul doi din prezentul Regulament, totodată nu se constată discrepante considerabile prin compararea mărfurilor identice sau similare anterior importate cu cele de evaluat, organul vamal acceptă metoda de tranzacție.

În cazul nerespectării dispozițiilor alineatului unu sau în situația vizată la pct.33 alineatul trei din prezentul Regulament, **metoda de tranzacție nu poate fi acceptată și organul vamal informează declarantul, prin înmînarea actului de inspecție** despre:

- a) **necesitatea prezentării actelor/informațiilor suplimentare pentru confirmarea valorii în vamă** în termenul ce nu va depăși prevederile art.199 din Codul vamal; .....

35. În cazul în care declarantul prezintă informațiile și/sau actele suplimentare și urmare a examinării acestora suspiciunile privind veridicitatea valorii în vamă declarate sînt înlăturate, organul vamal acceptă această valoare.

36. **Atunci cînd declarantul furnizează actele și/sau informațiile suplimentare, dar în urma examinării acestora suspiciunile privind veridicitatea valorii în vamă declarate nu sînt înlăturate și/sau persistă factori de risc potențial (discrepanțe considerabile stabilite prin compararea valorii mărfurilor de evaluat cu valoarea mărfurilor identice sau similare perfecte) sau declarantul nu prezintă în termenul stabilit acte și/sau informații suplimentare, organul vamal informează declarantul prin înmînarea actului de inspecție,** despre:

- a) dreptul de a declara valoarea în vamă a mărfurilor prin aplicarea consecutivă a metodelor prevăzute de articolelor 12-17 din Legea cu privire la tariful vamal; sau

b) obligația de constituire de către declarant a unei garanții suficiente în mărimea stabilită de către organul vamal.

În sensul alineatului unu din prezentul punct declarantul este informat de către organul vamal în termen de cel mult o zi lucrătoare din momentul prezentării actelor și/sau informațiilor suplimentare, dar cu cel puțin o zi înainte de expirarea termenului prevăzut de art.199 din Codul vamal, iar în cazul neprezentării actelor – imediat la expirarea termenului stabilit pentru prezentarea acestora.

În fond

- **Dreptul autorității administrativă de a cere orice documente – Încălcarea a principiului Statului de drept, a dreptului la un proces echitabil – solicitarea de documente care nu sunt strict necesare și de care importatorul nu dispune, iar organul vamal fie știe acest lucru, fie nu are certitudinea că importatorul dispune de documentele solicitate.**

Legislația vamală permite autorității vamale la apariția oricărui dubiu, real sau imaginar/inventat, referitor la valoarea mărfii în vamă care trezește suspiciuni autorității vamale, să solicite agentului economic *"furnizarea oricăror informații sau documente suplimentare necesare pentru stabilirea valorii în vamă a mărfurilor"*. Legislația vamală este una deosebit de incertă și imprevizibilă și nu stabilește o listă, cel puțin, indicativă - care documente ar putea fi eventual solicitate, sau careva alte criterii de determinare a documentelor necesare devamării în situații particulare. Astfel, **agentul economic niciodată nu are nici o certitudine ce fel de documente suplimentare ar mai putea fi solicitate de organul vamal. Lipsa de prevederi legale precise sau criterii clare de determinare a documentelor suplimentare necesare devamării, care eventual ar putea fi solicitate de autoritatea vamală, caracterizează o situație în care securitatea juridică nu este garantată**, iar acțiunile organului administrativ nu sunt limitate prin lege – deci sunt imprevizibile și nu pot fi numite altfel decât - arbitrare.

- Situația data contrazice teza că **în statele moderne o autoritate administrativă nu dispune practic niciodată de putere originară și nelimitată**. Dacă autoritatea administrativă nu respectă limitele stabilite prin Constituție sau Lege, putem afirma, exprimându-ne cu terminologia franceză, că aceasta comite un exces de putere sau, folosind terminologia latină și anglo-saxonă - ea acționează *ultra vires*. Omisiunea legislativă de a stabili limite clare privind împuternicirea organului vamal de a cere orice documente – este contrară principiului statului de drept, securității juridice, în care **"democrația este guvernarea legilor, nu a oamenilor"** (*John Adams*). Dacă o lege nu stabilește limitele puterii organului de Stat, în cazul nostru dreptul nelimitat al organului vamal de a cere orice document de la importatori pentru confirmarea valorii mărfii în vamă, înseamnă că asistăm la o situație în care legea a cedat guvernarea oamenilor, ceea ce nu poate avea loc într-o democrație, stat de drept și este o negație a ceea ce noi numim preeminența dreptului.

- În cauza *FUNKE c. Franței* (no. 10588/83, hotărâre din 25 februarie 1993), CtEDO a statuat :

" 12. La 27 septembrie 1982, tribunalul i-a aplicat reclamantului o amendă de 1 200 f și i-a dispus să "prezinte autorității vamale extrase bancare din conturile din băncile 'Société de Banque suisse' din Bâle, 'P.K.O.' din

Varșovia, 'Deutsche Bank' din Kehl, contul de economii de la Württembergische Bausparkasse din Leonberg (R.F.A.), precum și orice alt document referitor la finanțarea apartamentului său achiziționat la Schonach (R.F.A.), sub amenințarea unei pedepse cu amenda de 20 f pe zi de întârziere".

30. Art. 65-1 Cod vamal acordă autorității vamale un drept specific la comunicare: "Agenții vamali ... pot solicita comunicarea actelor și documentelor de orice natură referitor la operațiile care interesează serviciul lor..." În speță, autoritatea vamală nu l-a somat pe Dl. Funke să recunoască o infracțiune sau să prezinte el însuși o probă ; el pur-și-simplu a fost invitat să dea precizări cu privire la elementele constatate de agenții său și recunoscute de el, și anume extrasele bancare și cartea de cecuri descoperite în timpul vizitei la el acasă.

... 44. **Curtea constată că autoritatea vamală a provocat condamnarea Dl. Funke pentru a obține anumite acte, despre existența cărora ea doar presupunea, fără a avea certitudinea. In lipsa competenței sau dorinței de a le obține pe altă cale, ea a încercat să-l constrângă pe reclamant ca el-însuși să furnizeze proba infracțiunilor pe care el le-ar fi comis. Particularitățile dreptului vamal (para. 30-31) nu justifică o asemenea atentare la dreptul oricărui "acuzat" în sensul autonom pe care art.6 îl atribuie acestui termen, de a tăcea și de a nu contribui la incriminarea sa proprie. In cele din urmă, a avut loc o violare a art.6 para.1.**¹

... 57. ..la epoca faptelor – Curtea neavând a se pronunța cu privire la reformele legislative din 1986 și 1989... - autoritatea vamală dispunea de împuterniciri extrem de largi ; ea avea anume competența de a aprecia de una singură oportunitatea, numărul, durata și amploarea operațiilor de control. In lipsa, mai ales a unui mandat judiciar, restricțiile și condițiile prevăzute de lege ... apar ca fiind prea vagi și lacunare pentru ca ingerințele în drepturile reclamantului să fie strâns proporționale cu scopul legitim urmărit.

58. La aceste considerații generale se adaugă o observație particulară : autoritatea vamală nu a depus niciodată plângere împotriva Dl. Funke pentru violarea reglementării cu privire la raporturile financiare cu străinătatea.

59. Rezumând, a avut loc încălcarea art. 8."

Reamintim că art.231 Cod vamal prevede în calitate de formă a contravenției vamale "6) depunerea declarației vamale sau a documentelor însoțitoare ce conțin date eronate despre regimul vamal, valoarea facturată, valoarea în vamă, tipul, codul, cantitatea sau originea mărfurilor transportate, dacă acest fapt conduce la exonerarea totală sau parțială de drepturi de import."

Astfel, prin obligarea de a prezenta careva documente suplimentare, care ar putea să nu existe sau să fie în afara controlului importatorului, urmare a exprimării de suspiciuni de subevaluare a mărfii de către organul vamal, este activată aplicarea art.6 CEDO sub aspectul său penal și civil și care duce la violarea dreptului la un proces echitabil.

Această concluzie, precum și cea exprimată de CtEDO în cauza FUNKE c. Franței este împărtășită și de Curtea de la Luxemburg. In cauza Top Hit (CJCE, 23 mai 1989, C-378/87, Top Hit, Recueil p. 01359, pct. 22 și 26) această Curte de Justiție a statuat, că legislația "referitor la declararea în vamă cere ca declarantul să furnizeze autorităților vamale orice informație necesară prevăzută de regulile comunitare și regulile naționale"... această obligație nu poate, însă, merge dincolo de producerea de informații și documente pe care cel obligat le poate în mod rezonabil cunoaște și obține. Rezultă, că dacă un operator economic face dovada bunei credințe referitor la elementele care, chiar și fiind inexacte și incomplete, sunt sigurele pe care el le putea în mod rezonabil cunoaște și obține și, deci, să le indice în declarația în vamă, condiția respectării

---

¹ La Cour constate que les douanes provoquèrent la condamnation de M. Funke pour obtenir certaines pièces, dont elles supposaient l'existence sans en avoir la certitude. Faute de pouvoir ou vouloir se les procurer par un autre moyen, elles tentèrent de contraindre le requérant à fournir lui-même la preuve d'infractions qu'il aurait commises. Les particularités du droit douanier (paragraphes 30-31 ci-dessus) ne sauraient justifier une telle atteinte au droit, pour tout "accusé" au sens autonome que l'article 6 (art. 6) attribue à ce terme, de se taire et de ne point contribuer à sa propre incrimination. Partant, il y a eu violation de l'article 6 par. 1 (art. 6-1).

dispozițiilor în vigoare cu privire la declarația în vamă trebuie considerată ca fiind îndeplinită. Deși jurisprudența dată emană de la CJCE, jurisdicția căreia Republica Moldova nu a recunoscut-o, odată ce în preambulul Regulamentului nr. 974 din 15.08.2016 se spune că acesta transpune Codul vamal Comunitar – jurisprudența organului jurisdicțional comunitar nu poate fi negată și devine obligatorie în materia dată.

Și Curtea Constituțională a Republicii Moldova împărtășește acest model de gândire. În recenta Hotărâre nr.32 din 05.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 271-XVI din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice (verificarea judecătorilor de către Serviciul de Informații și Securitate) aceasta a statuat: **”92. Legea criticată se limitează la a preciza că SIS poate cere accesul la datele deținute pe baza formulării unei solicitări, fără obligația motivării, fără a reglementa modalitatea în care se realizează accesul efectiv la datele deținute, așa încât persoanele ale căror date au fost păstrate să beneficieze de garanții suficiente care să le asigure protecția împotriva abuzurilor și a oricărui acces sau utilizări ilicite. Astfel, legea nu prevede criterii obiective, care să limiteze la strictul necesar numărul de persoane care au acces și pot utiliza ulterior datele păstrate, și nu stabilește că accesul la datele stocate este condiționat de controlul prealabil efectuat de către o instanță judecătorească, care să limiteze acest acces și utilizarea lor la ceea ce este strict necesar pentru realizarea obiectivului urmărit. Garanțiile legale privind utilizarea la modul concret a datelor reținute nu sunt suficiente și adecvate pentru a îndepărta teama că drepturile personale, de natură intimă, sunt violate, așa încât manifestarea acestora să aibă loc într-o manieră acceptabilă.**

93. Astfel, examinând atribuțiile stabilite de actul normativ supus controlului, apare cu evidență intenția legiuitorului de a stabili în **competența SIS colectarea tuturor datelor privind titularul sau candidatul la funcția publică, oricare ar fi natura acestora, atât din mediul public, cât și din cel privat.** Or, în condițiile în care SIS constituie o structură militară, de informații, conspirațională, apare cu evidență că o atare entitate nu îndeplinește condițiile cu privire la garanțiile necesare respectării drepturilor fundamentale referitoare la viața intimă, familială și privată și la secretul corespondenței. Această împrejurare este de natură a constitui o ingerință în drepturile fundamentale la viața intimă, familială și privată și a secretului corespondenței.

95. În acest sens, dispozițiile art.1 alin.(3) din Constituție consacră **principiul statului de drept, ale cărui exigențe privesc scopurile majore ale activității statale, prefigurate în ceea ce este numit domnia legii, sintagmă ce implică subordonarea statului față de drept, asigurarea acelor mijloace care să permită dreptului să cenzureze opțiunile politice și, în acest cadru, să pondereze eventualele tendințe abuzive, discreționare ale structurilor etatice.**

116. ... Curtea constată că normele contestate încalcă prevederile constituționale ale art.1 alin.(3) referitoare la statul de drept și principiul legalității, cele ale art.28 și art.30 privind viața intimă, familială și privată, respectiv secretul corespondenței, din perspectiva lipsei garanțiilor necesare acestor drepturi, precum și cele ale articolului 6 privind separația puterilor și 116 privind independența justiției.”

Normele criticate în prezenta sesizare din Codul vamal, Legea cu privire la tariful vamal și Regulamentul privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor, aprobat prin HG nr.974, de asemenea, contrar principiului statului de drept, împunternesc autoritățile vamale de a solicita orice documente, totodată nu asigură mijloace pentru a cenzura și pondera tendințele discreționare abuzive ale structurilor etatice-vamale care admit atentate flagrante în drepturile

fundamentale la viața intimă, familială și privată și a secretului corespondenței ale agenților economici.

- **Consecvența în legiferare.**

În cazul nostru Guvernul a procedat într-un mod total inconsecvent: regulamentul nr. 600 din 2002 art.7 (2) prevedea o listă de documente pe care organul vamal putea să le ceară de la importatori pentru conformarea valorii în vamă a mărfii, dar regulamentul din 2016 nu prevede nimic în acest sens, ceea ce deschide calea disproporționat de larg, pentru organul vamal să ceară orice document care în nici un mod nu contribuie la determinarea valorii mărfii în vamă. Astfel, a fost scoasă orice frână legală de a stopa abuzurile organului vamal, și nu este clar de ce a fost nevoie de a proceda în acest sens – în detrimentul drepturilor fundamentale ale omului garantate de Constituție.

- **Respectarea principiului proporționalității și bunei credințe.**

Permisiunea atribuită prin lege de a solicita prezentarea "oricărui document" pentru a putea determina valoarea mărfii în vamă urmare a exprimării de suspiciuni de către organul vamal, fără a concretiza limita acestei împuterniciri, de exemplu după modelul european, este contrară principiului proporționalității consacrat de Curtea Constituțională drept principiu constituțional, precum și bunei credințe a agenților economici importatori, care fără careva probe sunt învinuiți și sancționați de o presupusă tentativă de fraudare a bugetului de stat.

În cauza *Slovak telecom c. Comisia*² Tribunalul a definit noțiunea "informații necesare" care pot fi solicitate de o autoritate de la privați și anume că acestea sunt acele informații despre care "se poate presupune în mod rezonabil de către Comisie că documentul o va ajuta să determine existența încălcării pretinse".

Dintr-un alt punct de vedere, într-o altă cauză *Buzzi Unicem SpA* Tribunalul de la Luxemburg a statuat că " 84. Astfel cum s-a subliniat deja la punctul 28 de mai sus, **Comisia poate solicita numai comunicarea unor informații susceptibile să îi permită să verifice prezumțiile privind săvârșirea unei încălcări ce justifică desfășurarea investigației și care sunt indicate în solicitarea de informații** (Hotărârea din 12 decembrie 1991, SEP/Comisia, punctul 28 de mai sus, punctul 25, și Hotărârea Société Générale/Comisia, punctul 28 de mai sus, punctul 40).³ **Concluzia de aici este că solicitarea de informații poate fi înaintată de organul vamal doar atunci când sunt indici clari, un început de probă că marfa este subevaluată (contradicții dintre diverse documente prezentate agentului vamal, ștersături în documente etc.), dar nu în toate cazurile când autorității vamale observă că marfa este imprtată la un preț mai jos decât de alți importatori.**

În continuare, în aceeași cauză *Buzzi Unicem SpA* Tribunalul explică că " - 97 În plus, trebuie subliniat că, **pentru ca o decizie de solicitare de informații să respecte principiul proporționalității, nu este suficient ca informația solicitată să aibă legătură cu obiectul investigației. Trebuie de asemenea ca obligația de a furniza o informație, impusă unei întreprinderi, să nu reprezinte pentru aceasta din urmă o sarcină disproporționată în raport cu necesitățile investigației** (Hotărârea Atlantic Container Line și alții/Comisia, punctul 57 de mai sus, punctul 418, și Hotărârea Slovak Telekom/Comisia, punctul 22 de mai sus, punctul 81)." ...61. **Comisia are dreptul să oblige întreprinderile să furnizeze toate informațiile necesare privind faptele de care acestea pot avea cunoștință și să îi comunice, dacă este cazul, documentele care se referă la acestea și care sunt în posesia lor, chiar dacă ele pot fi utilizate la stabilirea existenței unui comportament anticoncurențial...**62 **Obligația de a răspunde la întrebările pur factuale adresate de Comisie și la solicitarea acestora de a prezenta**

² *Slovak telecom c. Comisia*, cauzele conexe T-458/09 și T-171/10, Hotărârea Tribunalului din 22.3.2012.

³ *Buzzi Unicem SpA împotriva Comisiei Europene*, cauza T-297/11, Hotărârea Tribunalului (Camera a șaptea) din 14 martie 2014

documente preexistente nu este susceptibilă să încalce principiul fundamental al respectării dreptului la apărare..”

Din cele expuse mai sus este clar că nu este disproporționată doar solicitarea de documente și informații preexistente, clar identificate de autoritatea vamală solicitantă, care sunt strict necesare în cazul concret și se află în posesia importatorului (sau care trebuie să fie conform legii cum sunt - actele minim necesare devamării), și doar în situația când există început de probă că marfa este subevaluată și care nu încalcă altfel principiul proporționalității, în funcție de caz (documentul deja este în posesia organului vamal). Însă, în redacția actuală art.8 alin. (6) al Legii cu privire la tariful vamal, pct. 9, 34 și 36 din Regulamentul nr.974, pct.73 al Hotărârii Guvernului Nr. 1140 din 02.11.2005 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova – sunt neconstituționale, ca fiind contrare art. 1 (3), 20, 26, 34, 53 din Constituție și art.6 CEDO.

➤ **Dreptul la apărare și respectarea principiului contradictorialității în lumina (ne)motivării deciziei autorității vamale**

Exprimarea suspiciunilor din partea autorităților vamale precum că marfa importată este subevaluată precum și solicitarea de documente suplimentare cu impunerea unei alte metode mai dezavantajoase de devamare, numai nu a metodei tranzacției solicitată de a fi aplicată de importator, se face de autoritatea vamală printr-o decizie, numită act de inspecție, care conform Ordinului Serviciului Vamal Nr. 480 din 18.12.2006 nu este și nici nu trebuie să fie motivată.⁴

Conform art.8 alin. (6) al Legii cu privire la tariful vamal **”După adoptarea deciziei definitive privind imposibilitatea de a accepta valoarea în vamă a mărfii anunțate de declarant, autoritatea vamală, la cererea în scris a declarantului, este obligată, în termen de o lună, să-i expună în scris motivele neacceptării valorii în vamă a mărfii anunțate de el drept bază la calcularea drepturilor de import.”**

Deci, motivele neacceptării valorii în vamă a mărfii anunțate sunt comunicate de autoritatea vamală doar peste o lună de la **cererea scrisă a declarantului**.

În acest context, menționăm Hotărârea din 09.11.2017 a Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) în cauza *Valsts*, C-46/16⁵ în materia vamală în care CJUE a declarat : ” 2) Articolul 31 din Regulamentul nr. 2913/92, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 955/1999, coroborat cu articolul 6 alineatul (3) din acest regulament cu modificările ulterioare, trebuie interpretat în sensul că **autoritățile vamale sunt obligate să indice în decizia lor de stabilire a cuantumului taxelor la**

⁴ Conform Ordinului Serviciului Vamal Nr. 480 din 18.12.2006 cu privire la aprobarea Metodologiei de prelucrare a declarației vamale în detaliu este ” v) act de inspecție - documentul electronic ASYCUDA World întocmit pe parcursul fiecărei etape a procedurii informatice de declarare a mărfurilor, pe baza constatărilor privind completarea declarației vamale cu date eronate, nereale sau lipsa unor acte referitoare la încadrarea tarifară, valoarea în vamă, felul, cantitatea sau originea, cuantumul obligației și modul de aplicare a facilităților vamale. Cuprinde următoarele date aferente fiecărei declarații vamale: denumire birou vamal, număr de înregistrare, data înregistrării, regim vamal, numărul fiecărui articol ce face obiectul declarației, rezultatele examinării, măsuri luate și sancțiuni aplicate, informații suplimentare privind documentele întocmite cu ocazia măsurilor întreprinse sau sancțiunilor aplicate. Semnarea lui de către utilizatorul sistemului informatic are semnificația luării la cunoștință și acceptării rezultatelor controlului;”

⁵ Hotărârea CJUE din 09.11.2017, cauza C-46/16, în procedura *Valsts ieņēmumu dienests împotriva „LS Customs Services” SIA;*

import datorate motivele care le-au determinat să excludă metodele de stabilire a valorii în vamă prevăzute la articolele 29 și 30 din regulamentul menționat cu modificările ulterioare înainte de a putea decide aplicarea metodei prevăzute la articolul 31 din acesta, precum și informațiile pe baza cărora a fost calculată valoarea în vamă a mărfurilor pentru a permite persoanei interesate să aprecieze temeinicia deciziei și să decidă în deplină cunoștință de cauză dacă este util să formuleze o acțiune împotriva acesteia. Revine statelor membre obligația să reglementeze, în cadrul exercitării autonomiei lor procedurale, consecințele unei încălcări a obligației de motivare de către autoritățile vamale și să prevadă dacă și în ce măsură este posibilă o regularizare în cadrul unei proceduri jurisdicționale, sub rezerva respectării principiilor echivalenței și efectivității.

În aceeași Hotărâre CJUE a mai clarificat următoarele aspecte relevante și cazului nostru:

" 40. **Printre aceste cerințe, obligația de motivare a deciziilor adoptate de autoritățile naționale are o importanță deosebită, întrucât permite destinatarului lor să își apere drepturile în cele mai bune condiții posibile și să decidă în deplină cunoștință de cauză dacă este util să formuleze o acțiune împotriva acestora. Aceasta este de asemenea necesară pentru a permite instanțelor să își exercite controlul asupra legalității deciziilor menționate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 octombrie 1987, Heylens și alții, 222/86, EU:C:1987:442, punctul 15).**

41. În ceea ce privește în special deciziile adoptate de autoritățile vamale, articolul 6 alineatul (3) din Codul vamal amintește obligația de motivare care revine acestora atunci când adoptă decizii în scris care sunt în detrimentul persoanelor cărora le sunt adresate.

42. **În plus, în conformitate cu articolul 221 alineatul (1) din Codul vamal, comunicarea valorii taxelor trebuie să garanteze o informare adecvată a debitorului și să îi permită acestuia să asigure, în deplină cunoștință de cauză, apărarea drepturilor sale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 februarie 2006, Molenbergnatie, C-201/04, EU:C:2006:136, punctul 54).**

...44. **În aceste condiții, obligația de motivare care revine autorităților vamale în cadrul punerii în aplicare a dispozițiilor menționate trebuie, pe de o parte, să permită comunicarea în mod clar și neechivoc a motivelor care le-au determinat să excludă una sau mai multe metode de stabilire a valorii în vamă.**

45. **Pe de altă parte, această obligație implică faptul că respectivele autorități sunt obligate să prezinte în decizia lor de stabilire a cuantumului taxelor la import datorate datele pe baza cărora a fost calculată valoarea în vamă a mărfurilor, atât pentru a permite destinatarului acesteia să își apere drepturile în cele mai bune condiții posibile și să decidă în deplină cunoștință de cauză dacă este util să formuleze o acțiune împotriva ei, cât și pentru a permite instanțelor să își exercite controlul asupra legalității deciziei menționate.**

În cauza **Buzzi Unicem SpA** Tribunalul de la Luxemburg a explicat că " 21 **Obligația de a motiva o decizie individuală are ca scop să dea posibilitatea instanței să își exercite controlul asupra legalității deciziei și să acorde persoanei interesate o indicație suficientă pentru a afla dacă decizia este bine fundamentată sau dacă este, eventual, afectată de un viciu care permite contestarea validității sale, fiind precizat că întinderea acestei obligații depinde de natura actului în cauză și de contextul adoptării sale, precum și de toate normele juridice care reglementează domeniul respective.** Deci, **obligația de motivare a deciziei organului administrativ trebuie executată la momentul adoptării ei, pentru a permite contestarea sa și nu la alte etape ulterioare.**

Aceste standarde de motivare a deciziilor emise de organele administrative, inclusiv vamale au devenit regulă în spațiul UE spre care noi tindem. Astfel, Consiliul Constituțional al Franței a statuat că "regulile și principiile de valoare constituțională nu impun prin ele-înseși autorităților

administrative de a-și motiva deciziile, în timp ce ele nu pronunță o sancțiune care poartă caracterul unei pedepse.” (2004-497 DC, 1er juillet 2004, cons. 14, Journal officiel du 10 juillet 2004, page 12506, texte n° 2, Rec. p. 107)

Cu privire la exigențele constituționale referitor la drepturile apărării, doar deciziile administrative ” prin care se pronunță o sancțiune care are caracterul unei pedepse” **trebuie să fie motivate și precedate de o procedură contradictorie** (n° 2001-451 DC du 27 novembre 2001, cons. 35, 40 et 41). În cazul legislației vamale a Republicii Moldova, lipsa de motivare exclude orice procedură contradictorie.

După cum vedem, această jurisprudență a Consiliul Constituțional al Franței datează de mai mult de 15 ani în urmă, iar prin Hotărârea CJUE din 09.11.2017 în cauza C-46/16 *Valsts*, această obligație de motivare a deciziilor administrative care sunt în detrimentul cetățeanului a fost și mai mult învigorată în sensul protecției drepturilor omului.

Concluzia care se desprinde din această hotărâre a CJUE este că majorarea taxelor vamale printr-un act de inspecție nemotivat, nu permite nici importatorului/ reclamantului și nici instanței de judecată să se convingă de faptul că nu este o decizie arbitrară și care nu permite reclamantului să-și valorifice pe deplin dreptul la apărare, dreptul de acces la un tribunal, ceea ce este de la sine suficient pentru a recunoaște normele corespunzătoare din Legea cu privire la tariful vamal (art.8 alin. (6)), pct. 9, 34 și 36 din Regulamentul nr.974 – neconstituționale, ca fiind contrare art. 20, 26, 34, 53 din Constituție și art.6 CEDO.

➤ **Sarcina probei – inconsecvența legislației.**

Prin obligarea agentului economic de a prezenta documente la nesfârșit – de fapt se inversează sarcina probei prevăzute în art.21 (3) Legea contenciosului administrativ, conform căruia *”La examinarea în instanța de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probațiunii este pusă pe seama pârâtului”*, adică a organului administrativ. Deci, ajungem la situația în care legislația vamală (legea cu privire la tariful vamal, Hotărârea Guvernului nr. 974 din 15.08.2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor) pune în sarcina declarantului prezentarea de date suplimentare pentru a confirma datele deja prezentate în declarația vamală în cazul în care organul vamal exprimă careva suspiciuni, iar Legea contenciosului administrativ pune această sarcină pe umerii autorității administrative.

Însă, și la acest capitol jurisprudența Curții de la Luxemburg vine să clarifice lucrurile. În cauza *Beemsterboer* (CJCE, 9 mars 2006, *Beemsterboer*, C-293/04, Recueil I-3873) Curtea s-a pronunțat cu privire la repartizarea sarcinii probei între debitor și autoritatea vamală. În acest caz, Curtea a afirmat că **cel care invocă o excepție trebuie să suporte sarcina probei**. În acest caz, această Curte a statuat că autorităților vamale din țara unde importul trebuie să fie efectuat trebuie să demonstreze că autoritățile din țara de livrare a certificatului știau sau trebuiau să știe că marfa nu întrunește condițiile necesare pentru a beneficia de tratament preferențial. Astfel, Curtea a continuat că *”apartine în principiu autorităților vamale, în vederea procedurii la o recuperare a posteriori, de a aduce proba că eliberarea certificatelor incorecte este imputabilă prezentării inexacte a faptelor de către exportator.”*

Statuând în cauza *Beemsterboer*, Curtea a protejat încă odată persoana obligată, creînd dificultăți semnificative pentru autoritățile administrative (vamale) europene, însă cu afirmarea consecventă a principiilor securității juridice și încrederii legitime și, reamintind că în baza art.82 **”codul vamal tinde să amelioreze securitatea juridică, prin operarea unui partaj a riscului incertitudinii între importator și sistem și cu precizarea obligațiilor autorităților vamale.”**

Lacunele în legi și competențe exorbitante ale autorității vamale constatate de CtEDO în cauza *Funke* sunt pe deplin aplicabile situației noastre, și nu pot să ducă la altă concluzie decât că împuternicirea de a solicita orice documente – fără a fi în mod exact și prealabil determinate, precum și inversarea sarcinii probei este contrară art.6 CEDO – dreptului la un proces echitabil.

➤ **Prezumția nevinovăției și Inversarea sarcinii probei**

Procedura de exprimare de ”suspiciuni de subevaluare” a mărfii din partea autorității vamale, urmată de penalizarea exprimată prin majorarea substanțială a taxelor vamale nu este altceva decât o înaintare a unei învinuiri penale prin natura sa, iar cuantumul majorat al taxelor vamale reprezintă o sancțiune penală (A se vedea în acest sens *Youkos v. Rusia*).

Prin obligarea de a prezenta orice alte documente când autoritatea vamală exprimă dubii / suspiciuni de subevaluare cu privire la realitatea valorii mărfii declarate, de fapt, are loc răsturnarea sarcinii probei și transferarea ei pe umerii apărării, care este obligată să-și demonstreze nevinovăția în subevaluare, astfel fiind încălcat **principiul prezumției nevinovăției, garantată de art.6.2 CEDO**. Această concluzie este făcută în contextul în care art.231 Cod vamal prevede în calitate de formă a contravenției vamale ”6) depunerea declarației vamale sau a documentelor însoțitoare ce conțin date eronate despre ..., valoarea în vamă, ..., dacă acest fapt conduce la exonerarea totală sau parțială de drepturi de import.” – cu aplicarea unei amenzi substanțiale importatorului.

➤ **Incălcarea dreptului la un recurs efectiv / acces la instanțe prin imposibilitatea de a solicita suspendarea actului administrativ/ de inspecție de majorare a valorii mărfii în vamă.**

Conform pct.9 din Regulamentul nr. 974 din 15.08.2016 organul vamal este în drept să nu determine valoarea în vamă a mărfurilor importate pe baza metodei valorii de tranzacție, în cazul în care, are îndoieli întemeiate că valoarea declarată nu reprezintă suma totală, plătită sau de plătit, iar dezacordul cu privire la decizia organului vamal nu scutește declarantul de obligativitatea conformării la cerințele stabilite în termenul prevăzut în art.199 – maxim 5 zile. Și totul aceasta - în lipsa motivării actului de inspecție, pe care autoritatea vamală conform art.8 alin. (6) al Legii cu privire la tariful vamal ”..., **este obligată, în termen de o lună, să-i expună în scris motivele neacceptării valorii în vamă a mărfii...**”.

Normele legale citate mai sus sunt construite astfel, că agentul economic este obligat să prezinte documentele solicitate (care pot constitui o măsură disproporționată) și/sau să plătească

valoarea majorată stabilită de autoritatea vamală prin actul de inspecție până ce instanța judecătorească are posibilitatea să se pronunțe cu privire la legalitatea actului de inspecție sau să-l suspende. După cum am menționat, simpla solicitare de prezentare a unui document concret, cum este corespondența dintre exportator și importator, poate fi o măsură disproporționată, chiar dacă ea de una singură și nu duce la majorarea taxelor vamale, trebuie să fie pasibilă de a fi contestată în instanță în vederea suspendării actului de inspecție.

Remarcăm, că prin actul administrativ se solicită documente suplimentare și se majorează valoarea mărfii cu care declarantul este obligat să se conforme în maxim 5 zile de la depunerea declarației vamale dar de facto 2-3 zile de la înmânarea actului de inspecție – apoi trebuie să plătească taxele majorate, iar instanța obiectiv îl poate suspenda (prin măsură de asigurare a acțiunii) în termen de până la 3 zile după depunerea cererii chemare în judecată⁶ și repartizarea acesteia către un judecător, ceea ce în timp are loc deja după eventuala solicitare arbitrară de documente și plata majorată a taxelor vamale.

Susținem, că dreptul la un recurs efectiv și acces la instanță presupun ca instanța de judecată să poată suspenda actul administrativ pretins ilegal în vederea prevenirii abuzurilor derivate din efectele imediate ale actelor administrative. Această situație contrazice și lipsește de substanță art. 21 al legii contenciosului administrativ "Suspendarea executării actului administrativ contestat", conform căruia "(1) Suspendarea executării actului administrativ contestat poate fi solicitată de către reclamant instanței de contencios administrativ concomitent cu înaintarea acțiunii, dacă legea nu prevede altfel."

Astfel, formularea oricărei cereri de asigurare a acțiunii în instanță de judecată în vederea suspendării actului de inspecție, chiar la etapa depunerii cererii de chemare în judecată, este o cerere lipsită de șanse de succes, iar exprimându-ne în termenii Curții Europene – o cale de atac care nu poate fi considerată drept recurs efectiv, considerente din care nici nu trebuie a fi epuizată/parcursă.

În același context reamintim constatările Curții Constituționale că "66. dreptul de a solicita instanței de judecată suspendarea actului administrativ constituie o veritabilă garanție împotriva abuzului autorității administrative, ale cărei acte de autoritate beneficiază de caracterul executoriu" sau "73. că judecătorii trebuie să dispună de împuterniciri și pârghii suficiente pentru a înlăuntrii actul de justiție, iar instituirea de către legiuitor a reglementărilor privind interzicerea aplicării anumitor măsuri asiguratorii poate interveni cu titlu de excepție doar în situații în care în mod cert se poate justifica că asemenea măsuri nu sunt de natură să influențeze executarea ulterioară a hotărârii." (a se vedea Hotărârea CC nr.31 din 1 octombrie 2013 privind controlul constituționalității prevederilor articolului 11 alin.(4) din Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și articolelor 21 alin. (3) și 23 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000).

Sunt pertinente cazului nostru și constatările Curții Constituționale din Hotărâre nr.32 din 05.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 271-XVI din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice: "99. Avizul negativ al SIS poate fi contestat de persoana verificată abia în instanța de contencios administrativ, în modul prevăzut de legislație (articolul 15 din Lege). Prin urmare, din perspectiva Legii nr. 271/2008, drepturile persoanei verificate devin efectiv aplicabile doar la un anumit moment, într-o etapă destul de târzie, în special atunci când eliberarea din funcție a fost deja aplicată în prima instanță (de către autoritatea publică).

---

⁶ Conform art.22 al.1 Legea contenciosului administrativ " Judecătorul decide primirea cererii de chemare în judecată sau respingerea acesteia în termen de 3 zile de la data depunerii, în condițiile Codului de procedură civilă."

... 101. Curtea reține că articolul 15 alin. (2), (4) și (5) din Legea nr. 271/2008 nu este problematic doar în ceea ce privește remediuul efectiv, ci și din punctul de vedere al caracterului său automat, și anume cel al eliberării „obligatorii” din funcție ca urmare a identificării unui „factor de risc”.

Concluzii finale: Prin acordul de asociere, RM s-a angajat să se apropie gradual și treptat de legislația și principiile care guvernează spațiul juridic al UE, dar nu să se îndepărteze de la aceste valori.

În acest context, puterea acordată de lege de a cere furnizarea oricăror documente suplimentare, fără limite clare și previzibile, coroborată cu scutirea autorității vamale, tot dată prin lege, de a nu motiva acest lucru precum și respingerea poziției agentului economic importator – doar prin informarea prin actul de inspecție, care prin definiție nu conține motivele respingerii metodei alese de declarant – este o situație în care autorității vamale îi este permis orice și fără a da nici o explicație/justificare, adică o situație de legiferare a arbitrariului în activitatea acestui organ administrativ.

Astfel, susținem că pct.9, 34 și 36 din Regulamentul nr. 974 din 15.08.2016, art. 7 alin.2, art.8 alin. (3) și (6) al Legii cu privire la tariful vamal, pct. 73. (1) din Hotărârea Nr. 1140 din 02.11.2005 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale, separat sau coroborate cu art.199 Cod Vamal sunt contrare securității raporturilor juridice și principiului încrederii legitime, art. 20 – **accesului liber la justiție**, art. 21- **prezumția nevinovăției**, art. 26 – **dreptului la apărare**, **principiului bunei administrări** (art.34 (dreptul la informare) combinat cu art.53 (dreptul persoanei vătămate la o autoritate publică) și în final art.6 CEDO, ceea ce și solicităm Curții Constituționale să declare.

Avocat
Vladimir Grosu

